

Dosarul nr. 2a-2197/21
Talpalaru

Judecător: Zinaida

DECIZIE

07 iulie 2022

mun.

Chișinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Ana

Panov

Judecătorii

Olga Cojocaru și Marina

Anton

Grefier

Victoria Țințari

examinând în ședință publică apelul declarat de *****, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** față de ***** cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, obligarea pârâtului de a dezminți informațiile false cu postarea pe pagina de F*****, împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 21 ianuarie 2021 prin care acțiunea a fost admisă parțial.

c o n s t a t ă :

Reclamanta ***** s-a adresat în instanța de judecată cu o acțiune împotriva lui ***** cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, obligarea pârâtului de a dezminți informațiile false cu postarea pe pagina de *****

În motivarea acțiunii înaintate reclamanta a invocat că pe pagina de Facebook <https://www.facebook.com/ilanshorofficial/>, ***** a publicat pe 06 iunie 2018, ora 14.40, următorul text: ”[...] Trebuie să înțelegi: știu cât de mult ți-a plătit Filat în plic în fiecare lună, ca surplus la salariu, și anume eu am fost cel care puneam banii în plic, înainte ca el să ți-i tran- smită ție. [...]” Același text a fost publicat într-o postare separată și în limba rusă. Astfel, în aceeași zi, la 13.42, pe aceeași pagină de Facebook <https://www.facebook.com/ilanshorofficial/>, ***** a publicat, între altele, următorul text: ”[...] Ты должна понимать: я знаю, сколько тебе платил Филат в конверте ежемесячно, как добавку к зарплате, и в конверт их тоже клал я, перед тем, как тебе его передавали.[...]” La 7 iunie 2018, ora 16.21, pe pagina <https://www.facebook.com/ilanshor-official/>, ***** a publicat, între altele, următorul ”[...] În al doilea rând, pot să îți reamintesc că înainte de a vota garanția de stat - timp de o oră și jumătate te-ai aflat

la o întâlnire în locul despre care știm eu și tu și persoana cu care erai acolo. îți aduci aminte? [...]” Textul respectiv a fost reiterat într-o postare separată în limba rusă (la ora 15.59), când ***** a declarat, între altele, următoarele: ”[...] Во-вторых, могу даже тебе напомнить, что перед голосованием за государственную гарантию - полтора часа ты была на встрече в месте, о котором знаю я и ты и тот человек, с которым ты там была. Помнишь? [..]”

Astfel, indica reclamanta că din cele patru postări se desprinde că ar fi primit bani în plicuri de la Vlad Filat, iar banii în plicurile respective ar fi venit de la *****; înainte de examinarea la Guvern a chestiunii cu privire la acordarea cele de-a doua tranșe pentru cele 3 bănci, ar fi discutat despre acest subiect cu cineva într-o locație despre care ar fi știut ea, ***** și persoana respectivă (***** neindicând numele acesteia).

Susținea reclamanta că ambele aserțiuni insinuate de ***** nu reprezintă altceva decât relatări false cu privire la fapte în sensul conferit noțiunilor respective de Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, întrucât niciodată nu a luat bani nici în plic, nici altfel de la *****, Vlad Filat sau altcineva; nu a avut nici o întrevvedere la subiectul acordării celei de-a doua tranșe pentru cele 3 bănci devalizate înainte de aprobarea de către Guvern a deciziei respective.

Considera reclamanta că declarațiile făcute de ***** , cuprinse în cele 4 postări indicate, se circumscriu condițiilor statuate la art. 7 alin. (2) din Legea nr. 64/2010 și, pe lângă caracterul lor fals, acestea sunt și defăimătoare, întrucât postările respective nu fac altceva decât să prefigureze opiniei publice două ipoteze mincinoase și în egală măsură ilegale, precum că reclamanta, pe de o parte, ar fi primit bani în plicuri de la Vlad Filat, banii în plicurile respective venind de la ***** , iar pe de altă parte că, înainte de examinarea la Guvern a chestiunii cu privire la acordarea celei de-a doua tranșe pentru cele 3 bănci, ar fi discutat despre acest subiect cu cineva într-o locație despre care ar fi știut ea, ***** și persoana respectivă.

Relata reclamanta că la 13 iunie 2018 a remis în adresa lui ***** (la adresa indicată pe pagina web a Partidului Șor) o cerere prealabilă în conformitate cu dispozițiile art. 15 și 16 din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, ce a fost recepționată de către persoana responsabilă din cadrul Partidului Șor la 14 iunie 2018, cererea prealabilă fiind expediată și pe adresa de e-mail care, la felm era indicată pe pagina web a Partidului Șor, însă nu a primit nici un răspuns din partea lui ***** cu privire la aspectele evidențiate în cererea prealabilă.

În temeiul art.7, art. art. 15-29 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, art. 16 Cod civil, reclamanta ***** solicita apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, obligarea pârâtului de a dezminți informațiile false cu postarea pe pagina de Facebook, <https://www.facebook.com/ilanshor-official/>, în postări diferite, atât în limba română, cât și în limba rusă cu păstrarea pe peretele paginii respective de Facebook cel puțin 5 zile, încasarea prejudiciului moral în mărime de 200000 lei, a cheltuielilor taxe de stat în mărime de 6100,00 lei.

Reprezentantul reclamantei, avocatul Constantin Chira a solicitat constatarea ca fiind false și defăimătoare relatările postate de către ***** pe pagina sa de Facebook <https://www.facebook.com/ilanshorofficial/>, în data de 06 și 07 iunie 2018 precum că ar

fi primit bani în plicuri de la Vlad Filat, iar banii în plicurile respective ar fi venit de la ***** și înainte de examinarea la Guvern a chestiunii cu privire la acordarea celei de-a doua tranșe pentru cele 3 bănci, eu aș fi discutat despre acest subiect cu cineva într-o locație despre care aș fi știut eu, ***** și persoana respectivă (***** neindicând numele acesteia); obligarea pârâtului de a dezminți informațiile false cu postarea pe pagina de Facebook, <https://www.facebook.com/ilanshorofficial/>, în postări diferite, atât în limba română, cât și în limba rusă cu păstrarea pe peretele paginii respective de Facebook cel puțin 5 zile, încasarea prejudiciului moral în mărime de 200000,00 lei și a cheltuielilor taxei de stat în mărime de 6100,00 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 21 ianuarie 2021, acțiunea înaintată a fost admisă parțial și s-a constatat ca fiind false și defăimătoare relatările postate de către ***** pe pagina sa de Facebook <https://www.facebook.com/ilanshorofficial/>, în data de 06 și 07 iunie 2018 precum că: „Eu aș fi primit bani în plicuri de la Vlad Filat, iar banii în plicurile respective ar fi venit de la *****” și „Înainte de examinarea la Guvern a chestiunii cu privire la acordarea celei de-a doua tranșe pentru cele 3 bănci, eu aș fi discutat despre acest subiect cu cineva într-o locație despre care aș fi știut eu, ***** și persoana respectivă (***** neindicând numele acesteia)”, s-a obligat pârâtul ***** să dezmințe relatările false și defăimătoare plasate pe pagina sa de Facebook, cu următorul text de dezmințire:

„Eu, *****, declar că am mințit atunci când am făcut pe data de 6 iunie 2018 pe pagina mea de facebook declarația cu privire la faptul că ***** a luat bani în plic de la Vlad Filat. Această declarație nu corespunde adevărului”.

„Eu, *****, declar că am mințit atunci când am făcut pe data de 7 iunie 2018 pe pagina mea de facebook declarația cu privire la faptul că *****, înainte de examinarea la Guvern a chestiunii cu privire la acordarea celei de-a doua tranșe pentru cele 3 bănci devalizate, ar fi discutat despre acest subiect cu cineva cunoscut mie. Această declarație nu corespunde adevărului”

S-a dispus că textele dezmințirilor urmează a fi postate pe pagina de Facebook <https://www.facebook.com/ilanshorofficial/>, în postări diferite, atât în limba română, cât și în limba rusă. Fiecare postare urmează a fi accesibilă oricărei persoane și păstrată pe peretele paginii respective de Facebook cel puțin 5 zile.

S-a încasat de la ***** în beneficiul Maiei Sandu cu titlu de prejudiciu moral suma de 50000 lei și cu titlu de taxă de stat suma de 1600 lei, iar în total suma de 51600 lei, în rest pretențiile formulate fiind respinse.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, ***** a contestat-o cu apel în interiorul termenului instituit de art. 362 alin. (1) CPC, solicitând casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea apelului declarat, apelantul a invocat că din hotărârea contestată nu poate fi determinat dacă informațiile răspândite de acesta au fost atribuite la categoria judecăților de valoare sau la noțiunea de fapt, astfel încât prima instanță nu face distincție dintre acestea, menționând că inițial că afirmațiile făcute constituie fapte ce urmează a fi probate, iar în final că acestea nu au un substrat factologic suficient, apelantul invocând în acest sens jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în

timp ce intimata nu a probat că afirmațiile răspândite de apelant s-ar referi la fapte, caz în care nu a probat că acestea sunt false, motive pentru care intimata nu poate beneficia, în opinia apelantului, de satisfacerea pretențiilor înaintate.

Invocă apelantul că declarațiile contestate s-au bazat pe un substrat factologic suficient în condițiile în care a prezentat instanței extrase din sentința de condamnare definitivă și irevocabilă în privința lui Vladimir Filat, care solicita bani de la el pentru miniștrii din cadrul Guvernului pe care-l conducea, astfel încât nu a acționat cu rea-credință, iar informația lansată la 07 iunie 2018 a fost axată pe datele furnizate acestuia de persoana menționată în postare, numirea căreia nu a fost posibilă din cauza lipsei acceptului informatorului, invocând în acest sens prevederile art. 13 al Legii cu privire la libertatea de exprimare.

Susține apelantul că informațiile răspândite vizează sfera interesului public, răspund unei nevoi sociale imperioase, având un substrat factologic solid, iar prima instanță nu a motivat respingerea argumentelor sale, motiv pentru care apreciază hotărârea contestată ca fiind arbitrară, motivele instanței fiind apreciate de apelant ca fiind declarative, fumigene și neserioase.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO și a argumentelor invocate, apelantul invocă lipsa temeiurilor pentru satisfacerea pretențiilor intimatei privind dezmințirea informației, dar și pentru compensarea prejudiciului moral, deoarece apelantul a făcut uz de dreptul său la libertatea de exprimare, răspândind cu bună-credință mesaje în privința intimatei ce s-ar fi bazat pe un substrat factologic fundamentat.

Reprezentantul apelantului *****, *****, în ședința instanței de apel a susținut apelul declarat și a solicitat admiterea acestuia în sensul formulat.

Reprezentantul intimatei *****, avocatul Chira Constantin în ședință de judecată, a solicitat respingerea apelului cu menținerea hotărârii prime instanțe.

Audiind reprezentanții părților, studiind cererea de apel și materialele cauzei, Colegiul Civil consideră necesar de a respinge apelul declarat din următoarele considerente.

În conformitate cu art.385 lit.a) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multă aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și

temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reține că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (HirroBalani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Conform art. 9 alin. (1) CPC instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sunt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Din materialele cauzei Colegiul civil a constatat că la 06 iunie 2018, ora 13.42 apelantul ***** a plasat pe pagina de facebook <https://www.facebook.com/ilanshorofficial/> următorul text: „... Ты должна понимать: я знаю, сколько тебе платил Филат в конверте ежемесячно, как добавку к зарплате, и в конверт их тоже клал я, перед тем, как тебе его передавали...”, iar la ora 14.40 a plasat următorul text: „... Trebuie să înțelegi: știi cât de mult ți-a plătit Filat în plic în fiecare lună, ca surplus la salariu, și anume eu am fost cel care puneam banii în plic, înainte ca el să ți-i transmită ție...”

La 7 iunie 2018, ora 15.59, apelantul ***** a plasat pe pagina [https:// www.facebook.com/ilanshorofficial/](https://www.facebook.com/ilanshorofficial/) următorul text: „... Во-вторых, могу даже тебе напомнить, что перед голосованием за государственную гарантию- полтора часа ты была на встрече в месте, о котором знаю я и ты и тот человек, с которым ты там была. Помнишь?...”, iar la ora 16.21 a publicat următorul text: „... În al doilea rând, pot să îți reamintesc că înainte de a vota garanția de stat - timp de o oră și jumătate te-ai aflat la o întâlnire în locul despre care știm eu și tu și persoana cu care erai acolo. Îți aduci aminte? ...”.

În contextul pretențiilor deduse judecării Colegiul reține că în temeiul art. 10 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților

publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.

Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

În conformitate cu art. 32 alin. (1) și (2) al Constituției Republicii Moldova, oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil.

Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

Articolul 2 al Legii cu privire la libertatea de exprimare (în redacția în vigoare la data publicării textelor contestate) definește următoarele noțiuni pertinente:

defăimare – răspîndire a informației false care lezează onoarea, demnitatea și/sau reputația profesională a persoanei;

răspîndire a informației – proces de transmitere a informației către alte persoane (cel puțin către o persoană, exceptînd persoana lezată);

informație – orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet și/sau imagine;

fapt – eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiții concrete de loc și timp și a cărui veridicitate poate fi dovedită;

judecată de valoare – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit;

judecată de valoare fără substrat factologic suficient – judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată pînă la falsitate;

interes public – interes al societății (și nu simpla curiozitate a indivizilor) față de evenimentele ce țin de exercitarea puterii publice într-un stat democratic sau față de alte probleme care, în mod normal, trezesc interesul societății sau al unei părți a ei;

persoană care exercită funcții publice – persoană fizică care exercită atribuțiile puterii publice (executive, legislative ori judecătorești) sau persoană juridică ce prestează servicii de utilitate publică, sau persoană fizică care administrează persoana juridică ce prestează servicii de utilitate publică ori subdiviziuni ale acesteia;

persoană publică – persoană care exercită funcții publice sau o altă persoană care, datorită statutului, poziției sociale sau altor circumstanțe, trezește interesul public;

dezmințire – infirmare a relatărilor defăimătoare cu privire la fapte care nu corespund realității;

Potrivit dispozițiilor art. 3 alin. (1)-(4) al aceleiași Legi, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei.

Libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează.

Exercitarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Restrângerea libertății de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin. (3) și doar în cazul în care restrângerea este proporțională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat și libertatea de exprimare, precum și libertatea publicului de a fi informat.

În corespundere cu art. 7 alin. (1)-(5) al Legii nominalizate, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.

Persoana lezată prin răspîndirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții:

- a) este falsă;
- b) este defăimătoare;
- c) permite identificarea persoanei vizate de informație.

Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat.

Persoana lezată prin răspîndirea unor judecăți de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecățile de valoare cumulează următoarele condiții:

- a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient;
- b) au un caracter defăimător;
- c) permit identificarea persoanei vizate de informație.

Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (4) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, sau publicarea unei replici, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat.

Conform prevederilor art. 24 alin. (1) și (2) al Legii indicate, reclamantul trebuie să dovedească următoarele:

- a) pîrîtul a răspîndit informația;
- b) informația îl vizează și este defăimătoare;
- c) informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă; sau
- d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient;
- e) existența și cuantumul prejudiciului cauzat.

Pîrîtul trebuie să dovedească următoarele:

- a) informația nu este defăimătoare și/sau nu îl vizează pe reclamant;
- b) informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient;

c) la momentul răspîndirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient;

d) informația răspîndită este de interes public.

În acord cu art. 26 alin. (1)-(3) al Legii menționate supra, orice persoană este în drept să ceară în instanța de judecată dezmințirea relatărilor false și defăimătoare cu privire la fapte.

În cazul în care instanța de judecată va stabili că acțiunea cu privire la răspîndirea informației false și defăimătoare este întemeiată, iar reclamantul solicită publicarea unei dezmințiri, instanța va dispune dezmințirea relatărilor false și defăimătoare, indicînd în dispozitivul hotărîrii textul dezmințirii.

Instanța de judecată va dispune efectuarea dezmințirii în cel mai potrivit mod pentru restabilirea drepturilor reclamantului. Dacă informația falsă și defăimătoare a fost răspîndită prin intermediul mass-mediei, instanța va obliga mass-media care a răspîndit această informație să publice și/sau să răspîndească dezmințirea la aceeași rubrică, pagină, în același program, la aceeași oră sau în același ciclu de emisiuni. În cazul în care informația falsă și defăimătoare a fost răspîndită prin alte mijloace decît mass-media, instanța va stabili aceeași modalitate de dezmințire sau, după caz, alta adecvată situației.

Dispozițiile art. 29 alin. (1) și (2) al Legii sus- indicate prevăd că instanța de judecată va acorda o compensație de natură să aducă satisfacție persoanei lezate. La stabilirea cuantumului compensației pentru prejudiciul moral, acordată persoanei fizice, instanța de judecată va lua în considerație caracterul și gravitatea suferințelor fizice și psihice cauzate reclamantului, caracterul informației răspîndite, gradul de răspîndire a informației, personalitatea reclamantului, reputația pîrîtului, gradul de vinovăție a pîrîtului, consecințele răspîndirii informației defăimătoare, starea materială a reclamantului și cea a pîrîtului, publicarea rectificării, dezmințirii sau acordarea dreptului la replică pînă la depunerea cererii de chemare în judecată și alte circumstanțe importante pentru examinarea cauzei.

Se acordă compensație pentru prejudiciul moral cauzat persoanei publice doar în cazul în care persoana publică a fost defăimată cu rea-credință.

În accepțiunea art. 1398 alin. (1) Cod civil (în redacția în vigoare la data realizării raportului juridic civil litigios), cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Articolul 1422 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

În sensul art. 1423 alin. (1) și (2) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea

suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Raportând dispozițiile legale citate supra la circumstanțele cauzei, reținând respectarea de către intimată a procedurii prealabile, extrajudiciare, de soluționare a litigiului, reglementată de art. 15 al Legii susmenționate, Colegiul atestă că aceasta se încadrează în lista subiecților îndreptățiți să pretindă apărarea drepturilor sale de către instanța de judecată în cazul constatării încălcării drepturilor protejate de Lege.

În acest context, Colegiul reține că dreptul la libertatea de exprimare, fiind reglementat de legislația internațională și națională, nu este un drept absolut, acesta fiind limitat în cazurile expres prevăzute de Lege, depășirea acestor limite impunând instanței obligația de a oferi protecția persoanei lezate.

Or, dreptul indicat include libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei, iar libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează. Exercițarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Restrângerea libertății de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim și doar în cazul în care restrângerea este proporțională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat și libertatea de exprimare, precum și libertatea publicului de a fi informat.

În speță, Colegiul atestă că textul informațiilor apreciate de intimată ca fiind defăimătoare, au fost expuse de către apelant într-o manieră din care se deduce că acesta se referă la fapte concrete, veridicitatea cărora nu a fost probată de către apelant, contrar sarcinii pozitive de probațiune instituită în obligația acestuia de Lege, deoarece expunerea textului se referă la pretinse evenimente despre care apelantul declară că le cunoaște personal în condiții concrete de loc și timp, declarațiile făcute de apelant denotând că acestea ar fi posibil de dovedit în sensul veridicității, fapt nerealizat, însă, în speță.

Or, aserțiunile apelantului referitoare la faptul că declarațiile sale sunt probate pe constatările din sentința irevocabilă pronunțată în privința lui Vladimir Filat nu pot fi reținute în calitate de probe în corespundere cu art. art. 118, 121 și 122 CPC, coroborate cu art. 24 alin. (2) al Legii cu privire la libertatea de exprimare, deoarece din sentința respectivă nu reiese că Vladimir Filat ar fi achitat intimei „sume în plic, surplus la salariu, din mijloacele bănești transmise de apelant”, la fel cum nu sunt probate nici declarațiile referitoare la o pretinsă „întâlnire de o oră și jumătate cu o terță persoană” anterior evenimentului specificat de apelant.

Din aceste considerente, Colegiul atestă că faptele declarate de apelant în postările

specificate supra nu au fost probate în mod corespunzător pentru a înlătura caracterul neveridic și defăimător al acestora, concluzie ce permite atribuirea declarațiilor respective la categoria de fapte în esență false și defăimătoare în contextul insinuărilor efectuate de apelant ce atentează la integritatea intimatei.

Totodată, instanța de apel constată că declarațiile vizate în speță nu constituie judecăți de valoare, deoarece, contrar noțiunii acestei categorii de informații răspândite, nu constituie o opinie, comentariu, teorie sau idee a apelantului, ce ar reflecta atitudinea sa față de un fapt, a cărei veridicitate ar fi imposibil de dovedit, ci se referă la evenimente concrete, veridicitatea cărora nu a fost probată.

Din aceste motive, Colegiul constată că argumentele apelantului referitoare la faptul că declarațiile sale constituie judecăți de valoare cu un substrat factologic suficient, realizate cu bună-credință, sunt nefondate.

Astfel, Colegiul conchide că materialele cauzei atestă cert că declarațiile specificate supra ale apelantului se referă la intimată, sunt defăimătoare pentru aceasta, fiind false în conjunctura în care nu a fost probată veridicitatea acestora, iar modul în care au fost expuse declarațiile respective exclud și bună-credința invocată de apelant, deoarece această modalitate derogă de la argumentele cu trimitere la sentința nominalizată.

În același context instanța apreciază ca fiind nefondate trimiterile apelantului la art. 13 alin. (2) și (3) al Legii susmenționate, ce oferă protecție surselor de informare, deoarece prin declarația făcută se invocă o persoană care poate fi identificată, în contextul în care se invocă că aceasta ar fi fost prezentă la evenimentul relatat, însă chiar faptul existenței evenimentului relatat nu a fost confirmat.

Instanța apreciază în acest context ca fiind nefondate argumentele apelantului referitoare la faptul că declarațiile făcute vizează un interes public, deoarece acest fapt nu-i oferă, potrivit dispozițiilor legale pertinente, dreptul de a răspândi informații referitoare la fapte ce sunt, în esență, false, și defăimează persoana publică într-un mod vădit disproportionat, motiv pentru care trimiterile apelantului la jurisprudența CtEDO în acest sens sunt eronate.

Subsecvent, Colegiul constată că constatarea de către instanța de fond a caracterului fals și defăimător al relatărilor vizate este conformă circumstanțelor specifice prezentei pricini și corespunzătoare exigențelor legale pertinente.

Din aceste considerente, Colegiul constată că instanța de fond just a dispus obligarea pârâtului să dezmință relatările false și defăimătoare făcute public de acesta, precum și compensarea prejudiciului moral.

În acest context, instanța de apel reține că CtEDO a făcut o serie de aprecieri notabile în ceea ce privește proba prejudiciului moral, reținând în repetate rânduri că proba faptei ilicite este suficientă, urmând ca prejudiciul și raportul de cauzalitate să fie prezumate, instanțele urmând să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu și a împrejurărilor în care a fost săvârșită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă. Pentru ca atacul adus reputației personale să producă un prejudiciu moral, el trebuie să atingă un anumit nivel de gravitate și să fi fost realizat într-o manieră care să cauzeze un prejudiciu exercițiului

personal al dreptului la respectarea vieții private (cauza A. împotriva Norvegiei, nr. 28070/06, 9 aprilie 2009).

În cauzele Danev împotriva Bulgariei și Iovtchev împotriva Bulgariei, CtEDO a reținut în esență încălcarea Convenției, după ce a considerat că abordarea formalistă a instanțelor naționale, care atribuiseră reclamantului obligația de a dovedi existența unui prejudiciu moral cauzat de fapta ilegală, prin dovezi susceptibile să confirme manifestări externe ale suferințelor lui fizice sau psihologice, avuseseră ca rezultat privarea reclamantului de despăgubirea pe care ar fi trebuit să o obțină.

Astfel, se constată că în speță aserțiunile făcute public de către apelant afectează grav imaginea intimatei, astfel încât caracterul fals și defăimător al acestora justifică adjudecarea sumei de 50000 lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral, sumă pe care Colegiul o apreciază ca fiind proporțională gravității faptei ilicite comise de apelant în raport cu intimata.

În consecință, Colegiul civil concluzionează privind netemeinicia apelului declarat în speță și legalitatea hotărârii primei instanțe, situație în care se impune respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond.

Or, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr.3 din 20.01.2015, §41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură și pentru autoritățile publice și private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, instanța de judecată nu constituie o excepție de la regulă.

Astfel, sacrificarea principiului preeminenței dreptului în sensul impunerii unei alte conduite decât cea prescrisă de către legislator va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a intimatului, deoarece asemenea acțiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condițiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acțiunile arbitrare ale instanțe sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat și dezinteresat.

Imparțialitatea este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăși, ci și întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiției date în jurisprudența CtEDO noțiunii de certitudine legală, se menționează inter alia că legislația națională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-și reglementa comportamentul în sensul posibilității obținerii unor ”consultații adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acțiuni (Sunday Times v UK 26.04.1979, § 49).

Certitudine legală impusă inter alia regulilor de procedură civilă în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile reclamantului, cât și ale pârâtului, motiv pentru care instanța de judecată, nu este în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de drept de procedură civilă și cele materiale.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina

interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, (hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție și Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Mai mult decât atât, în conformitate cu prevederile art.9 CPC, instanței de judecată îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, pe principiile de contradictorialitate și egalitate a părților în drepturi (art.26 CPC), motiv din care exonerarea unui participant la proces de obligația legală reprezintă în esență o favorizare nejustificată, în fraudă regulilor unui proces echitabil.

Reieșind din cele expuse mai sus, în condițiile în care instanța de fond corect a aplicat normele de drept material și procedural, instanța de apel a constatat legalitatea hotărârii instanței de fond, argumentele contrare ale apelantului fiind combătute integral prin concluziile expuse mai sus, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea instanței de fond.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.a),390 Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de *****.

Se menține hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 21 ianuarie 2021, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** față de ***** cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, obligarea pârâtului de a dezminți informațiile false cu postarea pe pagina de F*****.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței,
Panov
Judecătorul
Judecătorii
Cojocaru

Ana

Olga

Anton

Marina

Dosarul nr. 2a-2197/21
Talpalaru

Judecător: Zinaida

**DISPOZITIVUL
DECIZIEI**

07 iulie 2022

mun.

Chișinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Ana

Panov

Judecătorii

Olga Cojocaru și Marina

Anton

Grefier

Victoria Țîntari

examinând în ședință publică apelul declarat de *****, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** față de ***** cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, obligarea pârâtului de a dezminți informațiile false cu postarea pe pagina de F*****, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 21 ianuarie 2021 prin care acțiunea a fost admisă parțial.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.a),390 Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de *****.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 21 ianuarie 2021, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** față de ***** cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, obligarea pârâtului de a dezminți informațiile false cu postarea pe pagina de F*****.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței,
Panov
Judecătorul
Judecătorii
Cojocaru

Ana

Olga

Anton

Marina